

Collegial-Tidende for Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

No. 5. Den 29de Januar 1803.

Trykt i Kjøbenhavn hos Director Johan Frederik Schulz.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.
Justitsraader og Deputerede i det danske Cancellie.

Offentlige Foranstaltninger.

Det har allernaadigst behaget Hs. Majestæt, under
29 Decbr. f. A., at resolve: at den kongelige Manu-
factur-Handel i Kjøbenhavn, for det første, i en Tid
af 4 Aar, maa foretage en Pakketsart imellem Kjøben-
havn og de danske Etablissementer i Ostindien, i Over-
eensstemmelse med det kongelige General-Land-Oeconomi-
og Commerce-Collegiums, Hs. Majestæt desangaaende
de forelagte, Plan;

Med ovennævnte Pakketsarts Indretning har Maat
førnemmeligen havt for Øine, at opnaa følgende Hen-
sigter: 1) At en mere sikker og regelmæssig Commu-
nication og Brevverling med de kongelige Regjeringer
i Trank

i Tranquebar og Frederichsnagor kan underholdes, ved tvende Gange om Aaret at tilsende dem og ligesaa ofte modtage fra dem de fornødne Depescher. 2) At ligeledes tvende Gange om Aaret kan findes Leilighed til de kongelige Betjentes, Rekruters og andre kongelige Passagerers Frem- og Tilbagereise imellem Kjøbenhavn og bemældte Etablissementer, og til sikker Transport for de Bares Effecter og Fornødenheder, som for kongelig Begning skal affendes til de ostindiske Etablissementer. 3) At ogsaa privat Mand for billig og bestemt Betaling kan faae Passage for sig selv, samt Fragtrum for sin Pacotille eller sit Handelsgods frem og tilbage imellem Kjøbenhavn og Ostindien, forsaavidt Skibsrummet ikke behøves til de foransorte Bestemmelser. 4) At Enhver for billig og bestemt Betaling kan erholde sikker Leilighed til ved Brevverling at vedligeholde sine Venstabs- og Handelsforbindelser imellem Kjøbenhavn og Etablissementerne; i hvilken Henseende det Nærmere, angaaende en offentlig Postexpedition saavel her som paa titbemældte Etablissementer, vil vorde bekendtgjort.

For at opnaae det ommældte Formaal, vil den fornødne Indretning blive truffen, at tvende Skibe aarliggen skulle afgaae herfra til Tranquebar og Frederichsnagor, og ligeledes tvende Skibe aarliggen dervra til Kjøbenhavn. Som den passeligste Tid til Pakketribenes

Af.

Udgang, saavel herfra som tilbage fra Tranquebar, er bestemt den første Mars og første October.

Commissionen for de danske Skolers bedre Indretning har tilskrevet det danske Cancellie, at de Efterretninger, som den har, deels af det af Professor Jht i Bern udgivne Skrift og deels af Bienvidner, om det af Sveitseren Pestalozzi i Burgdorf oprettede Institut, have ikke kunnet andet end opvække hos Commissionen det Ønske, snarest mueligt, at erholde paalidelig Underretning om Pestalozzis egentlige Methode, og, dersom samme i alle Dele svarede til Commissionens Formodning, da, i sin Tid, at see den indført i de under dens Bestyrelse henhørende Seminarier og Lære-Anstalter. For at opnaae dette Niemeed, har Commissionen anseet det nødvendigt, at en i Underviisnings-Faget kyndig og ved et af Seminarierne her i Landet ansat Mand opholdt sig nogen Tid i Burgdorf for at gjøre sig bekendt med Underviisningen sammesteds. Til at foretage en Reise i forommalde Hensigt, har Commissionen bragt i Forslag Læreren ved det kongelige Skolelærers-Seminarium paa Blaagaard, C. P. Strøm, som allerede i afvigte Sommer har foretaget en pædagogisk Reise omkring i en Deel af Tyskland.

Efterat Cancelliet, i Overeensstemmelse med Commissionens derhos gjorte Anmodning, har foredraget

Hs.

Hs. Majestæt denne Sag, har det behaget Allerhøiſtsamme, under 19 Novbr. f. A., at befale, at førnævnte Strøm maa udnævnes til, tilligemed et ungt Menneske, som Commissionen er bemyndiget til at udvælge*), at foretage en Reise til Pestalozzis Underviisnings-Anstalt i Burgdorf i Canton Bern, og derhos paalægges at opholde sig sammesteds i nogen Tid, for at gjøre sig fuldkommen bekendt med den der etablerede Underviisnings-Maade, dog at Reisen indrettes saaledes, at dertil i det Hele ikke medgaaer mere end 4 Maaneder, samt at Cand. Theol. Westerboe maa bestikkes til, i Strøms Fraværelse, at bestride hans Parettes som Lærer ved Seminariet paa Blaagaard, og endelig at saavel de til denne Reise fornødne Omkostninger, som den Betaling, Commissionen finder passende at tilstaae Westerboe, maae udredes af Fonden ad usus publicos.

Ved Rescript, af 21 d. M., til Stiftamtmanden over Aarhus Stift, er det tilladt: at Hasle, Wester-Liisberg, Framlev og Sabroe Herreders Ting maa forflyttes fra Wester-Liisberg til Aarhus, og der, paa den for Herrederne sædvanlige Tingdag, holdes paa samme

*) Dertil har Commissionen udvalgt Læreren, ved Borgerskolen i Slagelse, Thorlitz.

me Sted, som Byetinget, imod at Herreberne dørfor, samt til fornøden Brandsel paa de Dage, Herredstinget holdes, udrede 32 Aldr. aarligt til Byens Kammer-Kasse.

Under 22 d. M. har det danske Cancellie tilskrevet samtlige Land-Milice-Sessioner i Danmark saaledes:

I Anledning af Forordningen af 11 Juni s. A., som befaler, at den staaende Krigshærs Rekruttering herefter skal iværksættes ved Udskrivning af Landets unge Mandskab, efter de Regler, som indeholdes i Forordningen af 20 Juni 1788, der bogstaveligt bør følges, og ingen andre Undtagelser finde Sted, end de, som udtrykkeligen ere nævnte i sidstnævnte Forordning, finder Cancelliet nødvendigt, at fastsætte følgende Bestemmelser til Jagttagelse og Efterlevelse saavel ved de nu forestaaende, som følgende Landmilice-Sessioner. § 1. Da det er bragt i Erfaring, at en Deel af det unge Mandskab, som med Amtspas har opholdt sig i Kjøbstad, for at lære et Haandværk, har misbrugt den dem forundte Tilladelse, ved, paa ulovlig Maade, at forlade Distriktet, naar de have udlært deres Professioner, samt, at de lovbefalede Kautionister undertiden ere befundne, at have været uvederhæftige Mand, der ikke vare i Stand til at opfylde den af dem udstedte Kaution, saa her: a) De Herrer Amtmand overholde, at ingen

ingen antages til Kautionist, i Særdeleshed for en Reserve, under 24 Aars Lægsdrulle-Alder, og som følger liget endnu kan vente at blive udfreven til Krigstjenesten, der ei er fuldkommen vederhæftig, til at stille en anden Mand, i Følge Forordningen af 20 Juni 1788 § 6, i Tilfælde af, at den, han var Borgen for, ulovligten skulde forlade Distriktet, eller vægre sig for at møde der, hvor han til den kongelige Tjeneste beordres til at fremstille sig. b) Alle de Reserver, som meddeles Amtspas, til at opholde sig i Kjøbstæderne, for sammesteds at lære et Haandværk, bør, saasnart deres Hensigt er opdaget, af Land- og Søkrigs-Commissarierne foranstaltet indkaldede til næste Landmilice-Session, for der at aflægge den Eed, som ved Forordningen af 20 Juni 1788 § 19, er paalagt det unge Mandskab i Almindelighed, men som, ved allerhøieste Resolution, af 24 August 1794, indtil videre blev udsat. I øvrigt maa det fremdeles have sit Forblivende ved den hidtil gjældende Anordning, at en Reserve forbigaaes ved Udskrivningen, saalange han staaer i Lære, dog med den Indskrænkning: at den, der ei giver sig saa tidligt i Lære, at Læretiden kan være udløben, naar han har fyldt sit 24 Aars Lægsdrulle-Alder, bør, uden videre Henstand, behandles ved Udskrivningen med 24 Aars Alder. c) For at forebygge, at værnepligtige Forældre ikke skulle kunne unddrage deres Sønner for Værnepligt, fordi de selv,

selv, med Amtspas, opholde sig i Kjøbstæd, og siden
 bevise: at deres Sønner der have fyldt det 4 Aar, fast-
 sættes det herved, som usædvanlig Grundregel: at 4de
 Aars Fylde i Kjøbstæd herefter ei bør fritage nogen for
 Værnepligt, undtagen i det eneste Tilfælde, at en i
 Kjøbstæd født Dreng, som sammesteds beviisligen har
 fyldt sit 4de Leveaar, søger Ophold paa Landet og, paa
 denne Maade, indføres i Lægdsrullen som opdaget; dog
 bør lovligt Beviis om denne frie Fødsel føres ved paa-
 følgende Session, efterat Drengen er tilført Rullen,
 som opdaget; til hvilken Ende Lægsforstander og Lægds-
 mænd bør være pligtige, at underrette Vedkommende,
 saasnart han af dem er tilført Lægdsrullen, og, skulde den
 Opdagede ei, ved paafølgende Session, bevise sin frie
 Fødsel i Kjøbstæd, bør Sessionen vidnesfast tilkjende-
 give ham, at sligt senest, ved paafølgende Aars Ses-
 sion, af ham bør bevises. d) Naar det tillades en
 værnepligtig Reserve, med Amtspas imod Caution, at
 opholde sig med sine Sønner i Kjøbstæd, bør de af ham
 der avlede Sønner alligevel være værnepligtige og ind-
 føres i Lægdsrullen, med Bedtegnning, om Aarsagen til
 deres Fødsel i Kjøbstæd; til hvilken Ende Sessionerne
 aarligt bør af vedkommende Magistrater og Bysfogder
 fordre Oplysning, om de sig i Kjøbstæderne opholdende
 værnepligtige Fædre have, i det løbende Aar, avlet vær-
 nepligtige Sønner, samt foranstaltet, at disse da ved-

bør

børiligen tilføres Lægdsrullen. e) I de af Amtmændene
 udstedende Amtspasser bør de anføre Stedet, hvor Pas-
 eieren har Tilladelse at opholde sig, paa det at dette
 Opholdsted kan vorde Lægdsrullen tilført, og bør Kau-
 tionisten paalægges den Forpligt, at fremstille den, han
 er Borgen for, ved den offentlige Landmilice-Session,
 hvor Amtspasset bør afgives mod Kautionsens Tilbage-
 givelse, da ingen Reserves Tilbagekomst til Lægdet bør
 antages for gyldig, førend han af Kautionisten person-
 ligen er fremstillet for Sessionen. Dersom den, der
 har haft Amtspas, skulde, til den Tid, angive, at dette
 var tabt, eller, paa anden Maade, ham forkommet,
 da bør han, siden Passet mueligt kan være tilhænde-
 kommet en Ubertettiget, som derved kan faae Leilighed
 til, ulovligen at forlade Distriktet, til Tab for Rekru-
 teringen, strax og uden Lodtrækning udskrives til Soldat.
 Er Paseieren af den Alder, at han alligevel skulde ud-
 skrives til Krigstjenesten, bør Kautionistens Kaution til-
 bageholdes, indtil han tilveiebringer det derimod udsted-
 te Amtspas; og, skulde han ei være i Stand til at til-
 veiebringe Passet inden næste Session, bør Sagen ind-
 berettes her til Cancelliet, og dette Collegiums Resolu-
 tion indhentes, hvorledes med Kautionisten videre bør
 forholdes. § 2. Da den 22 § i Forordningen af 20
 Juni 1788, befaler; at, saalange der haves andet dyg-
 ligt Mandskab i Distriktet, skulle de Huusmænd, der
 ere

ere gifte og fortrinligen de, som have Børn, ikke udskrives til Soldater, samt, at en gammel Gaardmands eller gaardbrugende Entes eneste Søn skal, i lige Tilfælde, være befriet, saa bør, som Folge heraf a) Huusmand, som attraae Befrielse for Udskrivning, være pligtige, ved Sessionen, at fremlægge deres Fæstebreve eller tinglyste Skjæder, til Beviis for, at de virkelig ere Huusmand, saa og Præsteattest om, at de ere gifte, samt hvor mange Børn de have, og, naar en Huusmand, paa Grund af slige fremlagte Beviisligheder, befries, bør ham derom i Lagdsrullen gives følgende Bets-tegning: Huusmand efter Første (tinglyst Skjæde) af (Dato) (Aar) er gift og har (Tallet) Børn efter Præstens Attest. b) Ingen Gaardmand bør antages for gammel Mand, der ei med Udskrift af Kirkebogen beviiser, at han er over 60 Aar, naar hans Søn, med 20 Aars Alder, er pligtig til Udskrivning, og bør Mandens Alder, i den af Præsten udstedende Attest, anføres, saavel med Tiffre, som med Bogstaver; Attesten bør tillige opgive, hvor mange Sønner han har, samt disses Navne og Døbetid, den sidste, ligesom Faderens Alder, baade med Tal og Bogstaver, paa det at deraf kan erfares, om Faderen er berettiget til den af ham begjærte Søn. Har Faderen Stedsønner, bør de ligeledes være navngivne i Attesten, paa ommældte Maade, siden de i et og alt ansees lige med Faderens egne Søn-

ner.

ner. Da samtlige Biskopper herfra ere tilfrevne, at paalægge Præsterne, i de af dem, i flige Tilfælde, udstedende Attester at anføre Vedkommendes Alder, baade med Tal og med Bogstaver, saa bør herefter ingen andre flige Attester af Sessionerne antages, end de, hvori saadan dobbelt Ansørelse findes.

(Slutningen følger.)

Forgivning.

(Slutning af Forordningen om en ny Afgift af faste Eiendomme, for Hertugdømmene.)

§ 16. Eieren betaler Afgiften for hele Bygningen, men er berettiget til at fordre forholdsmaassig Godtgjørelse af Leierne eller andre, som Beboelsen og Bruggen er overladt til, efter det Kvadratmaal, som de benytte. Skulde der herover opkomme Strid imellem dem, saa opmaales Gladerummet, og det, i saadant Tilfælde, indvendigt indensfor Muren. Naar Eieren af Huset beviser, at Leiligheder og Værelser i hans Huus, bestemte til Bortleielse, et halvt Aar og derover have staaet ledige og ubeboede, saa estergives Afgiften af disse Leiligheder for den Tid. Ogsaa svares Afgiften ei af flige Leiligheder, som beboes af Personer, der have Understøttelse af Fattigkassen.

§ 17. De Hs. Majestæt tilhørende, som ogsaa offentlige Bygninger, ligeledes de ved Stæder og Glesfer

fer liggende adellige Klostergaarde, ansættes ei. Dog, dersom offentlige Bygninger eller Dele af samme ere overladte til Embedsmænd, som Emolumenter ved deres Tjeneste, saa svares Afgiften af de Dele, som de have i Brug. Have de bortleiet eller overladt noget deraf til andre, saa ere de berettigede til at fordre af disse et forholdsmæssigt Bidrag til Afgiften.

B. Paa Landet.

§ 18. Denne Afgift svares ogsaa paa Landet af Fabrikbygninger, Kroer, Møller og dertil hørende Vaa-
ningshuse, ligeledes af Kjøbstadsbeboeres Landhuse, og bestemmes efter foransatte Regler. Er der ved saadanne Huse meer end $\frac{1}{2}$ Tønde eller $\frac{1}{2}$ Demat Land, saa svares ligeledes deraf den i 6 og 9 §§ befalede Afgift. Alle ovenfor ei navnligt angivne Bygninger paa Landet ere frie fra Huusafgiften.

III. Forskjellige Forskrifter, Udførelsen af denne Anordning angaaende.

§ 19. Den i §§ 6 og 9 anordnede Afgift svares i de samme Terminer, i hvilke enhver betaler sine øvrige Skatter. Huusafgiften betales derimod aarligt i 2 Terminer, nemlig den 1 April og den 1 October. Oppebørselen paa Landet skeer af de Oppebørselsbetjenter, som skulle have Kontributionen. I Kjøbstaderne forholdes med Oppebørselen og Afleveringen af denne Skat paa samme Maade som hidtil med $\frac{1}{4}$ Procent Skatten.

§ 20.

§ 20. Skriver og Qvitteringspenge finde ved denne Afgift Stet ikke Sted.

§ 21. Fra 1 Octbr. 1802 beregnes Afgifterne, i Henseende til hvis Erlaggelse Oppebørselsbetjenterne, Enhver i sit Distrikt, skulle lade udgaae nærmere offentlig Bekjendtgjærelse, saasnart Skatteregisterne ere indkomne, og, forsynede med Rentekammerets Approbation, dem tilsendte.

§ 22. Ogsaa er det Hs. Majestæts Willie, da den nuværende Matricul for de adelige Godser, Kjøbstæderne, Amtene, Landstæderne og andre Districter, afgiver en mindre beqvem Maalestok, til derefter lige-
 ligen at repartere tilkommende paa Grunden og Jorden liggende Afgifter og Byrder, at en ny Matricul for Hertugdømmene o. s. v. skal affattes, og til den Ende af Jord, uden Forskjel, enten deraf svares Afgifter til den kongelige Kasse, eller ei, tilbørligen immatriculores, hvorved Hs. Majestæt dog forud fastsætter, at de hidtil efter Plougantal svarede Afgifter uforandret skulle svares efter det gamle Plougantal. Derimod skal den ved nuværende Forordning udkrevne Afgift af Jorde, som ogsaa alle tilkommende nye Afgifter og Byrder, reparteres efter den nye Matricul, naar den i sin Tid har erhholdet Hs. Majestæts Bekræftelse, dog saaledes, at det har sit Forblivende ved det, som Enhver, efter denne Forordnings Forfrist, indtil den Tid har maat-

tet

tet betale, og for den forbigangne Tid ingen videre Liquidering af den nye Afgift finder Sted.

§ 23. For nu indtil den Tid at ansatte Afgifterne, efter fornaævnte Regler, overalt paa en lige Fod, og at forfærdige Oppebørsels-Catastra, vlt Hs. Majestæt, for de klosterlige og adelige Districter, som ogsaa for Amtene, Stæderne og Landskaberne, anordne særegne Commissioner, som skulle forsynes med Instruxer af Rentekammeret, og i de den anviste Districter optegne Jordene og Bygningerne, iværksætte Taxationen, paa foreffrevne Maade ansatte Afgiften, og derover indsende de Register til Rentekammeret. Hs. Majestæt befaler derfor samtlige Prælater, Ridderskab og øvrige Godseiere, som ogsaa alle Over- og Under-Embedsmænd, og øvrige Undersaatter i Stæderne, Amtene og Landskaberne, at meddele disse Commissioner, paa deres nærmere Forlangende, Jordeiendoms-Angivelserne, de forhaanden værende Opmaalingsregistre, Rorter, Jordebøger, Skjæder, Kjøbebreve og andre Documenter, ved hvilke de taxerende Eiendommens Størrelse og Værd skal bestemmes, og overhoved at gaae dem tilhaande med alle de Efterretninger, som de til de dem overdragne Forretningers hastigste Udførelse maatte behøve; i øvrigt at vise denne Forordning i alle Dele tilbørlig Lydighed, og til sin Tid, for at undgaae executivise Tvangsmidler, prompte at svare de ved den paabudne Afgifter.

Blans

Blandede Efterretninger.

Under 22 d. M. ere sanitlige Stiftamtmand og Amtmand i Danmark, fra det kongelige General-Land-Deconomies og Commerce-Collegium, blevene tilskrevne saaledes:

Da det er bragt i Erfaring, at en Mængde Gøder omstreife paa Landet i Provindserne og salbyde alle Slags Vare, deriblandt flette, uagte og fordærvede, hvorved Almuen løffes til at anskaffe sig, for det meeste, undværlige Ting, dens Formue derved forringes, de rede Penge drages ud af Staten, den kongelige Kasse, som oftest, besviges for Toldintraderne, og Bedkommende ei sjældent bedrages, saa anmodes De herved tjenstligt behageligen at ville indskærpe Bedkommende, i det Dem allernaadigst betroede Amt, den nødsagtigste Efterlevelse af Hs. Majestæts allerhøieste Forordning af 13 Febr. 1775, paa det at denne Uffik, saavidt mueligt, kunde forebygges.

Under 18 Juni f. A. befalede Hs. Majestæt, at en Commission skulde sammentræde for at bestemme, efter hvilket Forhold Hertugdømmene for Fremtiden skulde deeltage i Armeens Rekruttering*). Efterat denne Commissions indgivne Forestilling har været Hs. Majestæt forelagt, igjennem det danske Cancellie, for saavidt Danmarks Rekruttering betræffer, og, igjennem det tyske Cancellie,

*) See Collegial-Tidenden 1802. S. 423.

cellie, for saavidt Hertugdømmenes Rekrutering angaaer, har det behaget Allerhøiſtsamme, ved Resolutioner af 3 og 17 Decbr. ſ. A., at ſaſſætte: at Danmark for Fremtiden ikke ſkal rekrutere en ſtørre Deel af Armeen end den, ſom nu er indquarteret i de danſke Provindſer, nemlig 21,246 Mand, og at Hertugdømmene med Nationale ſkulle rekrutere 9,070 Mand af de 11,070 Mand ſom der, af Armeen, ere indquarterede.

Den 27 d. M. er det tilladt Joſeph Dalton af Kjøbenhavn, ſammesteds offentligt at foreviſe, imod bilig Betaling, en Thermolampe, dog at han erlægger 10 Procent til Fattigvæſenet, af den Fordeel, ſom deraf maatte indkomme.

Pedigt Embede.

Under det danſke Cancellie: Watershout-Embedet i Kjøbenhavn, 1000 Rdlr.

Befordringer og Afgang.

Under det danſke Cancellie: Den 28 Januar ere Kammer-Advocat J. M. Schönheyder og General-Fiſkal P. F. Skibſted udnævnte til virkelige Juſtits-Raader.

Under det tydſke Cancellie: Den 21 Januar er hidtilværende Aſſeſſor ved Hofretten i Stade, J. G. v. Rønne, beſkiftet til Raad ved den holſteeniſke Regering

ring i Glückstadt; Underrets-Advocat J. C. Krichouff i Tøndern til Overrets-, Regjerings- og Landrets-Advocat i Hertugdømmene.

Under Generalitetet: Den 2 i Januar er Fændrik v. Friderichsen benaadet med Second-Lieutenants Character; Fændrik v. Hein af det schlesvigsk-holsteenske Jagers Corps forsat i lige Egenkab til den schlesvig-holsteenske Batalion let Infanterie; Sec. Lieut. à la suite v. Sehestedt, efter Ansøgning, afskediget fra det holsteenske Rytter-Regiment.

Under Admiralitetet: Den 22 Januar er Commandeur J. O. Fischer ansat til Chef for 4de Division Søesolk, istedet for Contre-Admiral Tønder, som er tillagt Contre-Admirals Gage; Capt. H. Barott v. Holsen ligeledes til Chef for 2det Matros-Compagnie i 2den Division, og Sec. Lieut. J. M. Scheitmann avanceret til Premier-Lieutenant.

Under RenteKammeret: Den 26 Januar er J. L. v. Wibel udnævnt til Ridejunker samt Auscultant i den schlesvig-holsteenske Land-Kommission.

Kettelser.

- No. 3. S. 47. Lin. 24 Statsraader, læs: virkelige Statsraader.
 — — — 26 Justitsraader, læs: virkelige Justitsraader.
 No. 4. — 61. — 11 disse, læs: visse.